

S Ł O W O

Wilno, Niedziela 30-go marca 1924 r.

PRENUMERATA miesięczna z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową mk. 5000000 zagranicą 10000000. Konto czekowe w Poczтовой Kasie Oszczędnościowej Nr. 80.259.
Cena pojedynczego N-ru 250000 mr.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228, otwarta od 9 do 3. Tel. drukarni 262.

CENA OGŁOSZEŃ. Wiersz milimetrowy jednoszpaltowy na str. 2-ej i 3-iej 30000 mk., za tekstem 100000 marek. Najmniejsze ogłoszenie 1000000 mk. — Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.
W nr. świątecznych o 25 proc. drożej.

Wil. Dom Tow. Przemysłowy Bracia Jabłkowsky Sp. Akc. Wilno-Mickiewicza-18

Na sezon wiosenny
w wielkim wyborze

Jedwabie
Kretony
Markizety
Zefiry
Eponge

Nacjonalizm a imperjalizm.

W Turcji dokonał się wielki przewrót, którego rozmiar tak obszerny być się zdaje, jak duże i liczne są kraje przez wyznawców proroka zamieszkałe. Zdetronizowanie kalifa jest faktem doniosłym dla całej polityki bliskiego wschodu państw zainteresowanych i wypadkiem niezwykle w dziejach narodów muzułmańskich. Dlatego nawskróś błędne wywody są tych publicystów, co jak p. B. K. w „Kur. Warszawskim” twierdzą, iż „nie takiego się nie stało”. Wprawdzie prawdą jest, że kalifowie mordowani byli i detronizowani, że wylupowano im oczy i truto, tak w Damaszku, Kordowie i Egipcie i Bagdadzie i Kairze, że cała potęga i przepych i myty religii, snujące się wokół kalifowych ich tronów, nie jednego wszakże od sztyletów zatrutych uchronić nie zdołały.—lecz była to zwykła walka człowieka z człowiekiem, wysoką godnością obdarzonym; był to wybuch niezadowolnienia z jego rządzeń i zarządzeń, zawsze tym lub innym pretekstem ważkim osłonięta, a na zakrwawione stopnie tronowe wstępował natchmianst inny, godniejszy zastępca proroka na ziemi.

Dziś zda się rzeczy przybrały odmienny obrót. Dziś ten co wydał wyrok banicji na głowę najwyższą Kościoła, czynił, a przynajmniej mówił, że czyni to w imię hasła postępowych, w imię walki z tradycjami i urządzeniami muzułmanów, które, zdaniem Kemala Paszy, krepują jedynie i szkodzą narodowi tureckiemu. Oto wojna nie kalifowi lecz Koranowi wytoczona.—Dziś banita z pod ciemnych gór i dolin pomiędzy Kaukazem i Armenią, zbolszewiczyły rozbójnik wschodu, a karjerowiczowski parwenjusz zachodu, na którym wyrok śmierci wydany z Wysokiej Porty sięży—Mustafa Kemal śmiał rękę unieść i zburzyć to, co od wieków trwało na chwałę i potęgę pierwszego mocarstwa wschodu—Turcji.

Dziś sprawa ta interesuje prasę światową na obu półkulach i u nas w Polsce poświęca się jej niemało miejsca, jakkolwiek Rzeczypospolita Polska najmniej może z pośród państw europejskich wypadkiem tym została dotknięta. Że Kemal Pasza stracił Turcję z mocarstwem jej stanowiska, że odebrał jej zewnętrzny blask imperjalistycznej potęgi, że zamknął ją w ciasniuskie ramki interesów nacjonalnych małej, u steru rządu pozostającej, garstki młodo-turków — na to się w przeważnej ilości godzą pisma krajowe i zagraniczne. Należy jednak postawić pytanie: czy całe zio,

wyrządzone imperjum tureckiem, sprawione zostało za sprawą republikańsko-nacjonalnej idei, w której niewiadomo co więcej podziwiać, głupotę, czy cierność heryzontów politycznych—czy też całe to przewrót dokonał sam Kemal, herzst karjerowiczowski watahy angorskiej. Abstrahując bowiem od wszelkich hasel, zarówno krzykaczy z publicznej szkoły w Angorze, jak konserwatywnych „bejów i paszów Konstantynopola — stwierdzić należy, że ten par excellence „powojenny calawiek” zaaptyć nie mógł w swej z kabotyńska po europejsku pozowanej prostocie, dopóki głos muezina kilkakroć razy dziennie nawoływał do modlitwy za... kalifa. Za kalifa właśnie, który w granicach Turcji zamieszkiwał, w Konstantynopolu. Na pierwszy zew którego, umiejętnie do religijnych Turków zwrócony, zawisłby pasza ten, nie jak inni paszowie na zielonym, lecz zwykłym, szarym z konopi zrobionym sznurku. Tak się nie stało. Abdul Medżid stanowiska swego nie wyzyskał, a może zbyt słaby się czuł względem tego businessmana nacjonalizmu z Małej Azji, który interes swój znał i upilnować go umiał. Abdul Medżid wyjechał sobie do Szwajcarii, oddał się pod opiekę gaurów i nie dziwnego, że nawoływania jego do mahometan wrażenia większego nie wywołały.

Ale i „młoda” „odrodzona” Turcja, Turcja reform i cywilizacji, Turcja zeuropeizowana przez Kemala i zwycięska, Turcja nacjonalistyczna przedewszystkiem straciła nie tylko w oczach softów, muffiów i ulemów ze wschodnich minaretów, lecz wykazawszy najwyższą niedoładność polityczną i zatwardziałość demagogii partyjnej, zda się utraciła i na zachodzie blask, jaki zdobyła sobie w zwycięskiej walce z Grecami. Charakterystyczny przykład tego dało zestawienie chociażby dwóch artykułów w prasie naszej. Obadwa drukowane były w „Rzeczypospolitej”. I oto p. Irena Pannenkowa, zebrawszy dosyć skrętales cały szereg wycinków i glosników dziennikarzy francuskich o Mustafie Kemalu i połączywszy je umiejętnie w jedną kolubrynę publicystyczną, postać paszy wyniosła w aureoli tak pięknej, tak chlubne wystawiła świadectwo nowemu bojownikowi nacjonalizmu, tak doniosłemi nazwała reformy przez niego zaprowadzone, że istotnie w oczach nieuświadomionego czytelnika zastugiwał on na miano „proroka, co zbudził sen Azji”. W jakieś dwa tygodnie później, p. Wojciech Da-

browski, na temże miejscu tejże gazety pisał po adetronizowaniu kalifa o tymże Kemalu, że jest to zwykły awanturnik, ba, wcale nie Turek jeno poturcszenie, Żyd z pod egidy pięciokątnej gwiazdy, agent bolszewicki, rozbójnik kaukaski, karjerowicz, jednym słowem nazwał go tem, co Rosjanie rozumieją pod słowem „prochodimiec”.

I rzeczywiste wieszyc się nie chce, by ten republikański na modłę zachodu poser wpływ tak miłyctyż potrafił wywrzeć na ludy wschodu, nawskroś tradycją przesiąknięte i eo Keranu przywiązane. Zareklamowana zaś nie wot w prasie zagranicznej, a zwłaszcza francuskiej, przez wywiady poszególnych dziennikarzy osobistość Kemala nie czuje się jednak zbyt pewnie na steiku republikańskim w Angorze.

Gdy w brudnym, z desek skłconym gmachu parlamentu angorskiego, powstał Jehi-Bej i jął przemawiać przeciwko wydaleniu kalifa, sam Mustafa, niepomny powagi i godności własnej, tupał nogami, gwizdał i krzyczał, ażeby zagłuszyć tem mowę poddanego tej republiki, której on, Mustafa, jest przedstawicielem i wodzem.

A prawie jednocześnie zaszedł inny wypadek na wschodzie, oto przez ulice Kairu, odświętnie przybrane kobiercami i drogimi materjami, pośród ludu i wojska w tradycyjnych ubiorach, wśród morza turbanów, złotych i okrzyków z setek tysięcy mahometańskich piersi, — szpalerem z własnej gwardji ustawionym, posuwał się tryumfalny orszak królewski króla Egiptu, Fuada. — Co krzyczała podówczas ludność na widok tego wschodniego mocarza?... Oto, żeby nie zapominał o sprawach muzułmanów poza granicami swego państwa. Oto, żeby rozszerzył państwo to na Sudan, Nubję, Kordotan, i Bahr - el - Gharzar. Krzyczano również na cześć premiera ministrów Zaghlula Baszę, też bojownika o niepodległość Egiptu przez długie lata, więzionego i zsyłanego tylekroć, męczennika w pojęciu narodu i niezmiernie popularnego, który wszelako nie skorzystałszy z nadającej się okazji, a rozumiejąc interes polityczny państwa, nie spekulował na ciasnym nacjonalizmie narodu, nie stanął na jego czele w imię prywaty, lecz, oddawszy władzę w ręce króla, Egipt wyniósł na stanowisko pierwszorzędnego państwa.

Fuad i Zaghlul postanowili przedewszystkiem największy nacisk kłaść na utrzymanie i rozwijanie tradycji muzułmańskich i opiekę roztoczyć nad starym uniwersytem mahometańskim w El-Aahar,

ośrodkiem kultury mahometańskiej na wschodzie.

Dziś, po zdetronizowaniu Abdul-Medżida, król Fuad obok Husseina króla Arabji, najpoważniejsze maszance, aby kalifem obwołany został. Wprawdzie Hussein koronował się już na kalifa, jednak przez ogół muzułmanów uznany jeszcze nie został.

Jak to w artykule swym zaznaczył Lloyd-George, największe szanse na ponowne kalifem będzie miał ten wladca mahometański, który w reau swem zjednoczy największą potęgę świecką, bowiem... „religia mahometańska bardzo się różni od religji chrześcijańskich”—takie jest zresztą przekonanie wśród ogółu muzułmanów.

W pojęciu Koranu władza duchowna powinna iść zawsze w parze z władzą świecką i pan-islamizm jest jedyną ideą polityczną muzułmańskiego wschodu, która tam wrosła, a nie została importowaną z zachodu europejskiego. Kto zostanie kalifem, orzeknie to kongres pan-islamiczny.

Bez względu zatem na to, czy nim zostanie Hussein, król Arabji, czy też Fuad, król Egiptu, będzie on władcą potężnego państwa, a wpływy jego sięgać będą od Atlantyku do Pacyfiku poprzez stare kontynenty. Bez względu na wpływy polityki obcej czy to Anglji, Rosji czy Francji, stanie się on monarchą pierwszego na wschodzie państwa, wobec którego „postępowa Turcja” będzie tylko maleńkim i słabym kraikiem, a taką z niej zrobił Kemal-Mustafa-Pasza, przez akt banicji kalifa z Konstantynopola i przez wyrzeczenie się imperjalistycznych dążeń swego narodu.

J. M.

SEJM I RZĄD.

Protest Rządu Polskiego.

Dowiadujemy się, że w dniu dzisiejszym rząd polski prześle na ręce p. Poincare'go, jako przewodniczącego Rady Ambasadorów, protest przeciwko decyzji Rady Ligi Narodów w sprawie Kłajpady.

Premjer w Komisji budżetowej.

We wtorek Komisja budżetowa przystępuje do rozpatrzenia budżetu ministerstwa skarbu. Referować będzie poseł Lypacewicz (Z. P. S. L.). Na posiedzenie przybędzie prezes ministrów i minister skarbu Grabski, aby zdać sprawę z dotychczasowego przebiegu akcji naprawy skarbu i przedstawić plany na przyszłość.

W sprawie reformy walutowej.

Dn. 1 kwietnia r. b. w Min. Skarbu odbędzie się narada finansowa. Przedmiotem narad będzie projekt rozporządzenia o reformie walutowej, który jest już dawno aktualny. Poza omawianą będzie sprawa fuzji banków państwowych.

Z Warszawy.

(Telefonem od wł. koresp.)

Posiedzenie Kapituły ord. „Odrodzenia Polski”.

Dziś odbyło się w Prezydium Rady Ministrów posiedzenie Kapituły orderu Odrodzenia Polski, w związku z nadaniem orderu z powodu święta 3 maja. Dowiadujemy się, że oznaczeni będą nie urzędnicy, jak w dn. 1 stycznia, lecz sfery obywatelskie.

Reorganizacja administracji na Ziemiach Wsch.

Prezydent Rzeczypospolitej przyjął na audjencji mec. Lewenharta, występującego w roli rzeczoznawcy do spraw administracji na Ziemiach Wschodnich.

Audjencja ta stoi podobno w związku z toczącymi się w rządzie obradami nad kwestję reorganizacji administracji na Ziemiach Wschodnich, która to kwestja będzie przedmiotem dyskusji na jutrzejszem posiedzeniu Rady Ministrów.

Konwencja kolejowa z Rosją.

W tych dniach przybywa do Warszawy z Moskwy delegacja rządu Sowieków w celu zawarcia z Polską konwencji kolejowej. Zasadnicze punkty konwencji w ogólnych zarysach są już ustalone.

Umowy z państwami bałtyckimi.

Ministerstwo spraw zagranicznych po zawarciu konwencji konsularnej z Łotwą i Estonją przystępuje do zawarcia umów handlowych z temi dwoma państwami, jak również konwencji sanitarnej i weterynaryjnej ze wszystkimi państwami bałtyckimi, a więc z Finlandją, Estonją i Łotwą.

Pierwsze walne zgromadzenie akcjonariuszy Banku Polskiego.

Wczoraj pod przewodnictwem premjera Grabskiego odbyło się posiedzenie komitetu organizacyjnego Banku Polskiego z udziałem sen. Karpińskiego, w-min. Klarnera i dyrektora dep. Kauzika.

Postanowiono odbyć walne zgromadzenie akcjonariuszy dn. 15 kwietnia, a przygotowania do utworzenia Banku przyspieszyć tak, aby mogło nastąpić 1 maja. Z chwilą tą będą puszczone w obieg złote polskie.

Nowe ofiary Sowietów.

MOSKWA. 29. III. (PAT). Władze sowieckie dokonały w ostatnich dniach nowych aresztowań wśród duchowieństwa polskiego. W noc 27 na 28 marca został aresztowany proboszcz parafji katolickiej ks. Żoinierowicz, oraz dziekan ks. Zieliński. Poprzedniej nocy został aresztowany również z niewiadomych powodów ks. Pakul.

Nasiona koniaczny bez kanianki (czyszczony) na Kuskucie) tymokli, buraków, marchwi oraz innych nasion roślin pastewnych i ogrodowych najwyż. dobroci poleca: Zygmunta Nagrodzkiego w Wilnie, Zawalna 11a.

Za granicą.

Finis Galliae.

Jedno z pism francuskich podaje statystykę wyludnienia Francji...

Sytuacja Francji wobec sąsiednich narodów przedstawia się przerażająco...

Od tego czasu liczby te uległy wielkim zmianom, w ciągu wojny zginęło 1.500.000 Francuzów...

Jak zapobiec wyludnieniu? Pytanie to jest narazie kwestją sily...

Jedną jest tylko droga — przez odnowienie rodziny.

P. Izaac w swym przemówieniu przeciwstawia pojęcia dawnej rodziny francuskiej — teraźniejszej.

W nowym gabinecie trzej senatorowie: Poincare, de Selves i Francois Marsal należą do lewicy...

LONDYN, 29 III. (PAT.) „Times” omawiając utworzenie się nowego gabinetu francuskiego pisze...

tem tem jest wyjątkowa i nigdzie nie spotykana irywalność, a jaką traktuje społeczeństwo kwestje religijno-moralne...

Przez szereg pokoleń zmniejszało się poczucie etyki, zanikał szacunek dla macierzyństwa...

Nowy Rząd we Francji.

Skład gabinetu.

PARYŻ, 29 III. (PAT.) Nowy gabinet został ostatecznie ustalony w następującym składzie...

W nowym gabinecie trzej senatorowie: Poincare, de Selves i Francois Marsal należą do lewicy...

LONDYN, 29 III. (PAT.) „Times” omawiając utworzenie się nowego gabinetu francuskiego pisze...

Prasa berlińska o zmianach.

BERLIN, 29 III. (PAT.) „Lokal Anzeiger” wygłaszają opinię o nowym gabinecie Poincarego...

Pomoc pieniężna nie służy rodzinom drobnej nawet części wydatków, które wymaga wychowanie dzieci.

Jedynie życie rodzinne, traktowane jako obowiązek i miłość do dziecka, może wyratować Francję.

Wylew Wisły.

WARSZAWA, 29 III. (PAT.) Na skutek wielkiego zatoru pod Rajszewem, jaki utworzył się w ciągu dnia wczorajszego...

WARSZAWA, 29.3. (tel. wł.). „Kur. Pol.” donosi: Wczoraj można było dopiero stwierdzić dokładnie...

W samej Warszawie najbardziej zalana jest ulica Czerniakowska. Tu woda stoi na głębokość pół metra...

Na prawym brzegu Wisły Pelcowańska i szosa do niej prowadząca są pod wodą.

Pod mostem Poniatowskiego utworzył się mały lokalny zator, który łatwo da się usunąć.

Władze, kierujące akcją ratunkową pod Warszawą, otrzymały do pomocy marynarke z Tszewa.

Olbrzymi zator, który utworzył się w pierwszym dnju ruszenia lodów pod Warszawą...

Katastrofa w Amalfi.

WIENIEN, 28. III. (PAT.) „Wiener Allgemeine Zeitung” donosi z Neapolu, że, jak się obecnie okazuje, katastrofa w zatoce Salerno...

Z Amalfi nadchodzą dalej wiadomości o nowym zapadaniu się domów. Cała grupa budynków w Amalfi i w Positano zapaliła się.

Dziś przybył do Amalfi król. Żywność dla ludności dowożona jest przez torpedowce.

Gen. Huerta zatonął. NOWY ORLEAN, 29 III. (PAT.) Agencja Havasa podaje, że gen. Huerta zatonął w dn. 19 b. m.

TELEGRAMY.

Gen. Huerta zatonął.

Wypuch kopalni. CHARLESSTOWN, 29 III. (PAT.) Z powodu wybuchu jednej z tutejszych osad 25 górników zostało zasypanych.

Proklamowanie strejku generalnego w Niemczech.

BERLIN, 29.3. (PAT) Partja komunistyczna Srodkowych Niemiec postanowiła proklamować strejk generalny...

Cześć organizują Bank Łotewski. PRAGA, 29. III. (PAT.) „Prager Presse” dowiada się, że praski

Bank Narodowy wraz z pewną grupą finansistów angielskich weźmie udział w założeniu prywatnego banku lotewskiego...

Skazanie b. premiera saskiego. LIPSK, 29. III. (PAT.) Były premier saski dr. Zeigler...

Zatarg w Sjonizmie. „Najer Hajnt” Nr 70 z dn. 21 marca przedstawia wyczerpująco zatarg pomiędzy Centralnym Komitetem partji organizacji sjonistycznej...

Kradzież cegły na 500 miliardów. Donoszą z Krakowa: W toku śledztwa w sprawie kradzieży materiałów budowlanych P. K. O. wyznikiło...

Wyniki śledztwa dotychczasowego wykazują, że wyrządona rządowi szkoda wynosi przeszle 500 miliardów.

Sprawa się coraz bardziej komplikuje. Dotyczy ona również budowy domów mieszkalnych dla urzędników P. K. O. na ul. Libre-wszczyzna.

Advertisement for S. P. Honorata z Komarów Trzebińska, wife of Prof. U. S. B. in Wilno. Includes details of her education and artistic interests.

Trylogja L. Rydla.

Królewski jedynak — Złote wiewsy — Ostatni.

Lucek Rydel... mój Boże, dość powiedziec te słowa, by się wnet jawił przed oczami szczerzy nerwowi, o drobnych, grymasnych rysach...

Należał do tego pokolenia młodych krakowian, które wydało Wyspiańskiego, Mehoffera, Zelenieckiego (Boysa), Opieńskiego...

Wszyscy oni, mniej czy więcej nią przepełnieni, wyrzli zapatrzeni na tytaniczne dzieło historycznych obrazów Matejki...

gile Krakusa, Lajkoniku zwierzynieckim, na pamiątkę odparcia najeżdzu Tatarów przed... 700-set laty, Królu Kurkowym i w wszystkich patryjotycznych manifestacjach...

Wyhodowała ich szkoła Krakowska, ze swym Parkiem Jordana, pierwszym polskim gimnastyczno-wojсковym ćwiczeniem przyszłych obrońców Ojczyzny...

Wszyscy w koło, zdawali sobie mniej lub więcej sprawę, że z tej młodzieży, tak zdolnej, tak prawdziwie natchnionej, wyrósł nieopospolci ludzie...

Pani wachlarz do szuflady schowa, bo ktoś zobaczył wiersze izgani. „Pani” chowała długie i oienkie nogi pod krótszą sukienkę...

Zaczął naturalnie od wierszy, wpływ Tetmajera był silny na ówczesną lirykę polską, pociąg do sztuk scenicznych objawił się jednak szybko...

Sławę jednak zrobiło mu dopiero „Zaczarowane Koło”, utwór pełen świeżego natchnienia, gdzie jak w kryształowym zwierciadle...

Dalszym etapem i wyższym stopniem stawy L. Rydla, było „Betlejem Polekie”. Kilka słów o powstaniu tego utworu: Lucek Rydel się ożenił, ożenił z piękną Marysią z Bronowic...

malowniczego stroju wiościan krakowskich. Na weselu poety z chłopką zbiegli się do roztafconej i rozspiewanej chaty „ludzie z miasta”...

Obecność Rydla w Toniach, jest jedną z piękniejszych kart, jakie którekolwiek dzieje poety mogą po sobie zostawić...

W tej atmosferze patryjotyczno-wiosowej, powstało „Betlejem Polekie”, grane w stodole w Toniach, pod kierunkiem Rydla...

W tym samym roku, w którym powstało „Betlejem Polekie”, Lucek Rydel się ożenił, ożenił z piękną Marysią z Bronowic, siostrą Włodzimierzowej Tetmajerowej...

dziejach Zygmunta Augusta, tego najtragiczniejszego Króla Polskiego i Wielkiego Książęcia Litwy...

Sztuka, składająca się z trzech części, odnośnych niejako do trzech żon, bezpotomnie zesłanego jedynaka królewskiego...

Snulł mu się te postacie, jak żywe i bliskie, i wcieliły w utwor, nie posiadający, zapewne, tej głębi i niesamowitego wprost tragizmu...

W tym samym roku, w którym powstało „Betlejem Polekie”, Lucek Rydel się ożenił, ożenił z piękną Marysią z Bronowic, siostrą Włodzimierzowej Tetmajerowej...

KRONIKA

NIEDZIELA
30 Dnia
Anieli Wd.
Jutro
Balbiny P.

Wschód g. 5 m. 22
Zachód g. 6 m. 2

WILEŃSKA.

— Zapisy na akcje Banku Polskiego w niedzielę. Pragnąc ustatwić dokonanie zapisów na akcje Banku Polskiego licznym osobom, którym trudno jest oderwać się od swych zajęć podczas tygodnia Oddział P. K. K. P. będą przyjmowały zapisy na akcje również dziś, t. j. w niedzielę dn. 30 marca. Oddział P. K. K. P. w Wilnie będzie w tym celu czynny od godz. 10 do 12-ej w południe. Na udogodnienie to zwracamy uwagę wszystkich zainteresowanych, którzy pragną uniknąć natłoku, jaki niewątpliwie nastąpi w ostatnim dniu przyjmowania zapisów, t. j. w poniedziałek dnia 31 b. m.

— (4) Podatek przemysłowy. Władze skarbowe podają do wiadomości osób zainteresowanych, iż zostały rozważone nakazy płatnicze podatku przemysłowego [za II półrocze 1923 r. od przedsiębiorstw niesprawozdawczych, osobistych zajęć przemysłowych i samodzielnych zajęć zawodowych.

— Termin płatności podatku upływa z dn. 15 kwietnia 1924 r.

— (5) Pasporyty ulgowe do Łotwy. Związek Ziemi inflanckich uchwalił zwrócić uwagę Rządu na bezwzględnie natychmiastową konieczność wszelkich ułatwień w sprawie otrzymania ulgowych pasporytów i wiz na wjazd [do Łotwy, co wobec ostatnich zarządzeń zostało uniemożliwione ze względu na dużą opłatę.

— (6) Niechęć Magistratu do opieki nad zabytkami. Dla ratowania gmachu kościoła Franciszkańskiego i mieszczących się tam cennych archiwów od zalewu wodą z topniejących śniegów dyrektor Archiwum Państwowego udał się do wice-prezydenta miasta z prośbą o udzielenie pomocy paru strażaków. Wice-prezydent p. Łokuciewski zgodził się na przysłanie strażaków, ale pod warunkiem, że będą opłacony. Wczoraj zgłosiło się do Archiwum 3 strażaków, którzy zażądali 50 milionów. Ponieważ Archiwum Państwowe nie rozporządza kredytami, więc zrezygnowało z pomocy strażaków.

Zdawało się, że można było spodziewać, iż w takim wypadku, jak konieczność nagłego ratowania cennych zabytków, Magistrat mógłby się zdobyć na wydanie rozkazu strażakom na parę godzin pracy.

— (7) Zagrożone zabytki. W dn. 28 marca przybył do gmachu kościoła Franciszkańskiego pp. Adam Wisłocki z ramienia konserwatora państwowego, prof. Remera, i inż. Wojciechowski, przedstawiciel Dyrekcji robót publicznych, którzy łącznie z dyrektorem Archiwum Państwowego, p. W. Studnickim i p. Wejtko, urzędnikiem Archiwum, stwierdzili, że zalepiona glina szpara, przez którą lała się woda do środka, jest tylko chwilowo zabezpieczająca, że z dachu leje się woda i podstawienie naczyń jest tylko półśrodkiem, ponieważ woda, spadająca z wysokości, rozpryskuje się, że cenne freski, występujące z pod tynku, mogą się zupełnie zmarwnąć od zalewu wody, wreszcie, że brak wentylacji, światła i wilgoci, jaka tam istnieje, są warunkami dla wytworzenia grzybków, które mogą w ciągu krótkiego okresu doprowadzić do przegnięcia grubych belkowych filarów i rusztowań, co nietylko spowoduje zniszczenie cennego materiału drzewnego, ale mogłoby grozić katastrofą.

Jest rzeczą niecierpiącą zwłoki nietylko natychmiastowe opatrzenie

dachu, ale i uniesienie z kościoła archiwów, którym grozi zupełne zbutwienie.

Należy zwrócić uwagę, że w tym Archiwum mieszczą się akta z historii naszego powiatu, odzwierciedlające całą politykę rządu rosyjskiego w walce z polskością.

— Komitet wojewódzki „Chleb dla głodnych dzieci” podaje do wiadomości, iż wszystkie schroniska wileńskie otrzymały już pieniądze z podziału sum, zebranych w marcu. Jednocześnie Komitet przypomina, że ponowna zbiórka rozpoczyna się 2.IV i trwać będzie do 7.IV włącznie.

W celu uniknięcia możliwych nieporozumień Komitet prosi, by każdy ofiarodawca żądał okazania legitymacji Komitetu, oraz wydania kwitu, opatrzonemu stemplem z napisem: „Chleb dla głodnych dzieci”. Wreszcie Komitet zwraca uwagę, że byłoby bardzo pożądaną dla zaoszczędzenia czasu kwestarzy, by każdy właściciel mieszkania, wychodząc z domu między 2—7 kwietnia, zostawiał pieniądze na ręce domowników dla wręczenia kwestarce i kwestarzom.

— Uzdrowisko Akademickie. Zarząd Bratniej Pomocy Polskiej Młodzieży Akad. U. S. B. zawiadamia kol. kol. którzyby chcieli udać się do uzdrowiska Akademickiego w czasie ferii Wielkanocnych, iż powinni się w Sekretariacie Br. Pom. najpóźniej do dn. 5 kwietnia zapisać. Wrazie zgłoszenia się dostatecznej ilości kandydatów uzdrowisko zostanie otwarte w drugiej połowie kwietnia r. b. Sekretariat czynny codziennie od godz. 1—3 i od 7—9 wiecz.

— Elna Gistedt złożyła w administracji naszego pisma sto milionów marek, na rzecz Bratniej Pomocy studentów Uniwersytetu Stefana Batorego.

— Z Towarzystwa Przyjaciół Węgier. W niedzielę 30 b. m. o godz. 6-ej p. Władysław Studnicki wygłosi referat „Terytorjalne zadania Polski, a sprawa węgierska” w lokalu Seminarjum Prawniczego, (Uniwersytecka 5). Goście mile widziani.

— Posiedzenie Sekcji Sanitarnej Wileńskiego Koła Tow. Wiedzy Wojskowej odbędzie się dnia 31 marca r. b. o godzinie 19-ej w szpitalu Okręgowym Nr. III na Antokolu (oddział chorób wewnętrznych).

Porządek dnia: 1. Pokazy chorych, 2. kpt. lek. Garniewicz „Gruźlica płuc w wojsku”.

— Ze Stow. Dowborczyków „Ku Chwałę Ojczyzny”. W piątek dn. 27 marca r. b. odbyło się plenarne zebranie pełnego zarządu stowarzyszenia, na którym na prezza Zarządu Okręgu Wileńskiego większością głosów powołano pułkownika Jordana Wilczewskiego, na opróżnione stanowisko przez dotychczasowego prezesa ppułkownika Witolda Światopek-Mirskiego, który z powodu przeciżenia pracą w Związku Osadników, którego prezesem jest od dłuższego czasu, zrzekł się godności prezesa Zarządu w Stowarzyszeniu Dowborczyków.

— Harcerze na Bank Polski. Dowiadujemy się, iż „Czarna Drużyna” 13-a Wil. Druż. Harcerska zakupiła w dn. 24 b. m. w P. K. K. P. za własną gotówkę dwie akcje Banku Polskiego na sumę (200 zł. p.) 360.000.000 mkp.

— Podziękowania. Serdeczne podziękowanie składam autorom „Ni to ni owo” i Zarządowi „Złotka imienia Marji” za zwołenie powtórzenia tego przedstawienia na rzecz Interwatu szkoły trackiej. Organizatorem, reżyserowi i aktorom serdecznie Bóg zapłać za poświęcone trudny Osiągnięty czysty zysk w sumie 491.000.000 — został zużyty na zakup produktów dla internatu.

Anna Mokiówna.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

— Iskier numer 13 rozpoczyna artykuł J. Kotodziejczyka „Park przyrody w Puszczy Białowiejskiej” a wiąże się z tem dokończenie artykułu o żubrach B. Dyakowskiego. Piękne opowiadanie o „głodnych dzieciach” p. t. „Kopciuszka” C. Niewiadomskiej kilka drobniejszych artykułów dalszy ciąg powieści „Wprowzek Sybiru” rozrywki zadania i t. d. składają się na interesujący numer tego coraz więcej sobie zyskującego uznania tygodnika. Ilustrowanego dla młodzieży wydawanego przez Książnicę Polską (ow. Naucz. Szk. Śr. i W. w Warszawie Nowy Świat 59).

Z SĄDÓW.

— (1) Szpiegowstwo na rzecz Litwy. W dn. 28 marca Sąd Okręgowy w Wilnie rozpoznawał sprawę Ignacego Tarasowa, Grzegorza Kozłowa, oraz uczniów gimnazjum litewskiego w Wilnie: Mieczysława Żemajtis, Antoniego Umbrasa, Franciszka Tamulewicza, Jana Kumpy i Józefa

Tluuelles, oskarżonych z art. 57 i 111-1 (szpiegowstwo na rzecz Litwy).

Oskarżeni zostali skazani na pozbawienie praw stanu i osadzenie w ciężkim więzieniu: Żemajtis i Umbrasa na 8 lat, Tarasowa na 6, Tamulewicz, Kumpa i Tluuelles na 4 lata. Kozłow został uniewinniony.

TEATR I MUZYKA

— „Złote więzy”. Wystawione wczoraj w Teatrze Polskim „Złote więzy” w inscenizacji prof. Pronaszk, reżyserji K. Tatar-kiewicz, wypełnia repertuar bieżącego tygodnia; za wyjątkiem wtorku, w którym to dniu zespół kolejoży miłośników sceny odegra „Odrodzenie”.

— „Złote więzy”, ze względu na wysoką wartość historyczną, bogatą oryginalną wystawę, mają zapewnione długotrwałe powodzenie.

— Występy E. Gistedt i K. Dembowskiego. Doskonała para artystów, a naszych cenionych gości E. Gistedt i K. Dembowska dziś w dalszym ciągu występują w „Kati tancerce”. W próbach „Królowa Tango” z Elną Gistedt w roli tytułowej.

— Jutro „Kati tancerka”. — Popołudniówka w Teatrze Wielkim. Dziś w niedzielę o g. 4-ej pp. odegrana zostanie melodyjna operetka Filla „Madame Pompadour”, w obsadzie premierowej. Ceny znizowane.

— Z opery. Zespół operowy odbywa próby z opery Bizet’a „Carmen”. Premiera wyznaczona za dwa tygodnie.

— „Żywy Buddha”. Jednocześnie z Teatrem „Rozmaitości” w Warszawie, w naszym teatrze odbywają się próby z sensacyjnej sztuki A. Ossendowskiego „Żywy Buddha”. — Przedstawienie Koła Miłośników sceny. Dnia 1 kwietnia r. b. w Teatrze Polskim, sala „Lutnia”, odbędzie się przedstawienie Koła Miłośników Sceny przy Dyrekcji Wileńskich Kolei Państwowych, czysty dochód z którego przeznaczono na pomoc kształcącej się młodzieży niezamożnych pracowników Wydziału Finansowego Dyr. Wileńskiego.

— Wystawiona zostanie komedia w 3-ach aktach Schöntana i Koppel-Enfelda „Odrodzenie” i koncert orkiestry symfonicznej składającej się z pracowników kolejowych. Początek o godzinie 8 wieczór.

— Koncert chóru. Dziś w niedzielę 30 b. m. — koncert chóru „Lutnia” i „Koła Miłośników Pieśni” pod dyr. prof. M. Kazuro i z udziałem art. opery p. W. Hendrich. W programie utwory kompozytorów polskich: Żeleńskiego, Niewiadomskiego, Lipskiego, Szymanowskiego, Lachmana. 2-ga część programu poświęconą będzie wyłącznie utworom St. Kazuro, nieznanym dotąd Wilnu. Akompanjuje p. Br. Żukowska.

Kasa jest czynna od g. 11 r. Początek o g. 5 wiecz.

WYPADKI I KRADZIEŻE.

— Nagły zgon. Dn. 24 b. m. nagle zmarł na zabawie we wsi Topkach gm. Ołkowiekiej pow. Wileńskiego mieszkaniec o tejże wsi Tomasz Kozłow. Zachodził podejrzenie że wymieniony został otruty.

— Zaginienie Doktor Narkiewicz (W. Pohlanka 33) zameldował polię o zaginięciu ucznia szkoły Zygmunta Augusta 14-letniego Leona Wojtkiewicza.

— Pożar. Dn. 25 b. m. o godz. 12 wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem wybuchł pożar we wsi Stanisławca gm. Turlejskiej pow. Wileńskiego-Trockiego w czasie którego spalił się dom mieszkalny z całym inwentarzem na szkodę Antoniego Filipowicza. Straty wynoszą 8 miliard. mk.

— Śluzgawka miejska. Dn. 28 b. m. poplekniął się, upadł i zламаł sobie rękę 51-letni Stanisław Romejko (Węgielski zauł.).

— Dn. 29 upadła i zlamała sobie nogę 38-letnia Marja Mokrzewska (Wileńska 31).

— Wezwany lekarz pogotowia odwiedził poszkodowanych do szpitala św. Jakóba.

— Kradzieża. A. Kolaczowi (Ponarska 41) skradziono bielizny wartości 400 m. mk.

— Bronisławowi Piotrowskiemu (Łotoczek 6) skradziono ubrania na sumę 300 mil. mk.

— Sz. Porubańskiemu (Raduńska 65) skradziono biżuterji na sumę 10 miliard. mk.

— Jakóbowi Millerowi (Mickiewicza 27) skradziono ubrania na sumę 500 mil. mk.

Z CAŁEJ POLSKI.

— Sprowadzenie zwłok Sienkiewicza. Tymczasowy komitet organizacyjny przewiezienia zwłok s. p. Henryka Sienkiewicza ze Szwajcarii do Polski otrzymał pismo p. Eugenjusa Couvreu, syndyka gminy municypalnej w Vevey wyjaśniające stanowisko municypalności w tej sprawie.

Z osnowy pisma wynika, że trumna z pośmiertnymi szczątkami mistrza za specjalnym pozwoleniem umieszczona była w kapliczce przed-pogrzebowej przy zakrystji kościoła katolickiego w Vevey i tam dotąd się znajduje.

Municypalność żadnych ograniczeń co do czasu przechowywania cennej trumny w kapliczce przed-pogrzebowej nie czyniła i nie czyni, jak również, że żadnych opłat z tytułu tego przechowywania nie zamierzają i nie zamierza pobierać, uważając sobie za honor szczególnie posiadanie pod swą pieczę zwłok wielkiego męża, zanim okoliczności pozwolą na przewiezienie ich do Polski.

ZE ŚWIATA.

— Kinematograficzne zdjęcia serca ludzkiego. Agencja Havasa donosiła już z Paryża, że dwóm uczelnom francuskim udało się rozwiązać problemat kinematograficznego zdjęcia poruszeń serca. Wiadomość tę koła lekarskie uzupełniają uwagę, że medycyna

Dom Bankowy
T. BUNIMOWICZ
BANK DEWIZOWY

przyjmuje wpłaty na
akcje Banku Polskiego
przyjmuje na oprocentowanie
Dolary i Ruble złote
(wypłata w tychże walutach)
wykonuje polecenia kupna—sprzedaży
Walorów na Gieldzie Warszawskiej.
Załatwia wszelkie czynności bankowe.

Restauracja „BRISTOL”

Niniejszym mamy zaszczyt zawiadomić Szanowną Klijętełę, że
z dniem 1-go kwietnia
otwieramy nanowo w znanym lokalu przy ul. Mickiewicza 22.
pierwszorządzą restaurację „Bristol”

Staraniem nowej Dyrekcji przeprowadzoną została kompletna
zmiana w urządzeniu całej restauracji. Urządzone z komfortem
sale i gabinety.

Wyśmienita kuchnia. Solidna obsługa.

Ceny dla wszystkich jaknajprzystępniejsze.
W czasie obiadów i kolacji przygrywać będzie znakomity kwartet.

D-rzy
Bujalski, Obieziński i Waszkiewicz
lekują podożnice i chore z cierpieniami kościecymi w Zakładzie położniczym
ul. W. Pohlanka Nr. 13

POLECA:
Spółka Handlowo-Przemysłowa
„P L O N”
w Wilnie, ul. Portowa 6c.
depesze: Plon Wilno. Telef. 799

T-wo artystyczne „Lutnia”. Dziś.
Koncert CHÓRU
„Lutnia” i „Koła Miłośników Pieśni”
pod dyr. prof. St. KAZURO.
Solistka
art. opery **p. W. Hendrichówna**
Wykonane będą utwory kompozytorów polskich. Początek o g. 5 wiecz.

stawić dowody, stwierdzające wysokość majątku, zadeklarowanego do podatku majątkowego i dokonanych lub mających być dokonanych od dn. 25 marca 1924 roku wpłat na poczet podatku majątkowego, deklaracje, że przyjmują na siebie koszt przygotowania i ostempiowania listów zastawnych, jaki na nich z powodu żądanej pożyczki przypadnie, oraz, że akceptują z góry warunki, na jakich pożyczka przez Towarzystwo, względnie przez Ministerstwo Skarbu, realizowana będzie, czy to w kraju, czy to zagranicą.

Podania już złożone, do których wymagalne dowody i deklaracje w powyższym terminie do dn. 1 maja r. b. dołączone nie będą, uznane zostaną za cofnięte.

— Na dom sierot „Dzieciątka Jezus” Frydman Pefin Mk. 50.000.000.

WILEŃSKA GIELDA
Urzędowa 29 marca b. r.

Dolary	92700000
Funt sterlingów	39700000
Londyn	39800000
Ruble złote	4860000—4875000
Akcje Wil. Pr. Ban. Handl.	330000—340000

WARSZAWSKA GIELDA
urzędowa 29 marca b. r.

Dolary Stanów Zjednocz.	9250000—9350000
Frank francuski	508000—507000
Dolar kanadyjski	8990000
Funt angielski	4000000—3995000
Belgia	402700—398700
Holandia	3455000—3435000
Londyn	4020000—3980000
Paryż	512400—508400
Praga	278250—285700
Szwajcaria	1620000—1620000
Wiedeń	132—130
Wlochy	405100—402500
Sztokholm	2495000
Helsinki	263750
Christiania	1275000
Frank złoty	1800000
Miljonówka	1100000
Pożyczka Złota	15000000
Bony złote	1350000—1400000
Pożyczka dolarowa	5640000—5650000

Redaktor
Stanisław Mackiewicz.

Oświadczenie.

W Nr. 55 gazety „Dziennik Wileński” z dnia 7 marca 1924 roku została umieszczona oszczerca notatka pod nagłówkiem „Dostawy wojskowe”, zarzucająca nam, jako spółce pod firmą „Abel i s-ka”, różne „nieuczciwe machinacje, zle dostawy”, na skutek których to, rzekomo, został rozwiązany kontrakt dostaw, zawarty przez nas z Kierownictwem Intendentury rejonu Wilno, a firma nasza „wciągnięta została na t. zw. czarna listę”.

Wobec tego sprawę oddaliśmy do Sądu pozwywając „Dziennik Wileński” o oszczerstwo. Podanie nasze wpłynęło do Sądu dnia 19 marca za Nr. 336/24.

Niszon Abel.

